

PAUL CÉZANNE

‘Νεκρή φύση με μήλα και πορτοκάλια’, 1895-1900, λ/μ, 73×92 cm, Musée d'Orsay, Παρίσι

‘Εστάκ’, 1883-1885, λάδι σε μουσαμά, 65×81 cm, ΙΣ

‘Νεκρή φύση με κουρτίνα’, 1899, λάδι σε μουσαμά, 55 x 74 cm, Ερμιτάζ, Αγία Πετρούπολη

Η ζωγραφική τού **Paul Cézanne** (1839-1906) είναι ένα είδος φιλοσοφικής διερεύνησης της πραγματικότητας που πραγματοποιείται με την καθημερινή πάλη, τη συνεχή έρευνα, την αμφιβολία και την επίπονη αναζήτηση των μέσων που θα την αποδώσουν, δηλαδή της ίδιας της ζωγραφικής. Έτσι η αλήθεια για τον κόσμο δεν εκφράζεται μέσα από ένα θεωρητικό πλαίσιο, αλλά στο πλαίσιο μιας ζωγραφικής όπου οι σχέσεις των χρωμάτων και των τόνων, οι ρυθμοί, οι πυκνώσεις και οι αραιώσεις, τα ίδια δηλαδή τα μέσα της ζωγραφικής, αποκαλύπτουν αυτή την αλήθεια σε όλη της τη μνημειακότητα και την αρμονία.

Ο Cézanne, ενδοστρεφής και συγκρατημένος, απομονωμένος σχεδόν στην Προβηγκία, αντιμέτωπος με τις αμφιβολίες και τις αναζητήσεις του, καταφέρνει να κάνει μια ζωγραφική που να αποδίδει την στερεότητα και την ισορροπία που αποπνέουν οι κλασσικοί πίνακες του παρελθόντος, αλλά με τελείως διαφορετικά μέσα. Το πέρασμά του από τον Ιμπρεσιονισμό θα τον οδηγήσει μακριά από τις πρώτες ρομαντικές, σκοτεινές αναζητήσεις προς μια ζωγραφική που εμπνέεται από τη φύση και πραγματώνεται με το φως και το χρώμα.

Το χρώμα ωστόσο δεν αποδίδει τη φευγαλέα εντύπωση του ματιού ή την εικόνα ενός ρευστού και μεταβλητού κόσμου, αλλά συνίσταται στις πυκνές και στενές σχέσεις των τόνων και των εντάσεων μεταξύ τους που πλάθουν τις μορφές και τούς προσδίδουν την αυτονομία και τη μνημειακότητά τους. Το σχέδιο στον Cézanne δεν είναι κάτι ανεξάρτητο και προκατασκευασμένο που “γεμίζει” με χρώμα, αλλά προκύπτει από τις ίδιες τις χρωματικές σχέσεις και τον τρόπο που τα σχήματα και τα μεγέθη χτίζονται με αυτές.

Η θεματολογία του Cézanne περιορίζεται σε εύρος για να εισχωρήσει σε βάθος αναζητήσεων. Ζωγραφίζει τα πρόσωπα, τις νεκρές φύσεις και τα τοπία του ξανά και ξανά προσπαθώντας να συλλάβει το φαινόμενο τού κόσμου που τον περιβάλλει όχι ως επιφάνεια και εξωτερική εικόνα, αλλά ως αποτέλεσμα που προκύπτει από τις εσωτερικές δομές του. Έτσι, η τέχνη του στρέφεται προς μια αντιληπτική διερεύνηση των δομικών σχέσεων που συγκροτούν την πραγματικότητα και των αντιληπτικών μηχανισμών με τους οποίους την προσλαμβάνουμε. Αυτό δεν πραγματοποιείται μόνο με σκέψη και διανοητική προσέγγιση, αλλά κυρίως με τη μεθοδολογία της ίδιας της κατασκευής.

Ο χώρος τού Cézanne αρνείται τη διάλυση του Ιμπρεσιονισμού καθώς και τις ιστορικές συμβάσεις απόδοσης που προκύπτουν από την Αναγεννησιακή προοπτική. Οι δομικές σχέσεις που συνιστούν την έννοια του χώρου είναι η ίδια η παρούσα εμπειρία κατανόησής του. Είναι ένα σύστημα σχέσεων που μέσα από την αναγωγή σε καθαρά γεωμετρικά σχήματα διαπραγματεύεται την αντιληπτική μας σχέση με τον κόσμο και τη διαμορφώνει. Η γεωμετρία στα έργα τού Cézanne αποτελεί το συστηματικό εκείνο πλαίσιο-εργαλείο το οποίο χρησιμοποιεί ο άνθρωπος για να επιτύχει την πρόσβαση της συνείδησης στην ολότητα τού κόσμου, τη μνημειακότητα και την αρμονία του.

'Οι χαρτοπαίκτες', 1892-95, λάδι σε μουσαμά, Courtauld Institute, Λονδίνο

'Το βουνό Σαιν Βικτουάρ', 1900, λάδι σε μουσαμά, 78 x 99 cm, Ερμιτάζ, Αγία Πετρούπολη

'Πορτραίτο του Βικτωρ Σοκέ', 1875, λ/μ, 45 x 37 cm, Coll. Rothschild, Cambridge

Η Ορτάνς Φικέ με ριγέ φούστα', 1877-78, λ/μ, 73 x 56 cm, Museum of Fine Arts, Βοστώνη

'Οι μεγάλες λουόμενες', 1906, λάδι σε μουσαμά, 208 x 249 cm, Museum of Art, Philadelphia

'Καθιστή γυναίκα στα μπλε', 1900-02, λάδι σε μουσαμά, 88.5 x 72 cm, Ερμιτάζ, Αγία Πετρούπολη

ΔΙΑΒΑΣΤΕ:

-
- Merleau-Ponty, Maurice, *Η Αμφιβολία του Σεζάν. Το μάτι και το Πνεύμα*, Νεφέλη, Αθήνα, 1991
 - Rilke, Rainer-Maria, *Γράμματα για τον Cézanne*, Ποές, Αθήνα, 2000
 - Borghesi, Silvia (κείμενο), *Artbook: Cézanne*, Mondadori/Electa/Ημερησία, 2006
 - Shiff, Richard, *Cézanne and the End of Impressionism. A study of Theory, Technique and Critical Evaluation of Modern Art*, The University of Chicago Press, Chicago, 1984
 - Duchting, Hajo, *Paul Cézanne 1839-1906Q De la Nature a l' Art*, Taschen, Köln, 1990
 - Venturi, Lionello, *Cézanne*, Skira, Geneve, 1978
 - Fry, Roger, *Cézanne. A Study of his Development*, University of Chicago Press, Chicago, 1989
 - Schapiro, Meyer (text), *Cézanne*, Abrams, New York, 1952 (Nouvelle Editions Françaises, Paris, 1990)
 - Machotka, Pavel, *Cézanne: Landscape into Art*, Yale University Press, 1996

ΣΤΟ ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ:

Το διαδίκτυο είναι γεμάτο από υλικό για τον Cézanne. Μεταξύ πολλών άλλων, αναφέρω τα παρακάτω:

- ❑ [Learning from Cézanne](http://www.artbma.org/Learning-from-Cezanne/). Το Μουσείο Τέχνης της Βαλτιμόρης μας προσφέρει ένα θαυμάσιο εργαλείο για να γνωρίσουμε την τέχνη του Cézanne (<http://www.artbma.org/Learning-from-Cezanne/>).
- ❑ Η [ArtCyclopedia](http://www.artcyclopedia.com/artists/cezanne_paul.html) έχει ομαδοποιήσει τα έργα του Cézanne με βάση τα μουσεία στα οποία βρίσκεται το καθένα (http://www.artcyclopedia.com/artists/cezanne_paul.html).
- ❑ Η [AbcGallery](http://www.abcgallery.com/C/cezanne/cezanne.html) έχει κι αυτή χρήσιμο υλικό για τον Cézanne (<http://www.abcgallery.com/C/cezanne/cezanne.html>).
- ❑ Στο [The Artchive](http://www.artchive.com/artchive/C/cezanne.html) μπορείτε να διαβάσετε κείμενο του Meyer Schapiro για τον Cézanne (<http://www.artchive.com/artchive/C/cezanne.html>).

Παντελής Τσάβαλος